

T.C.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

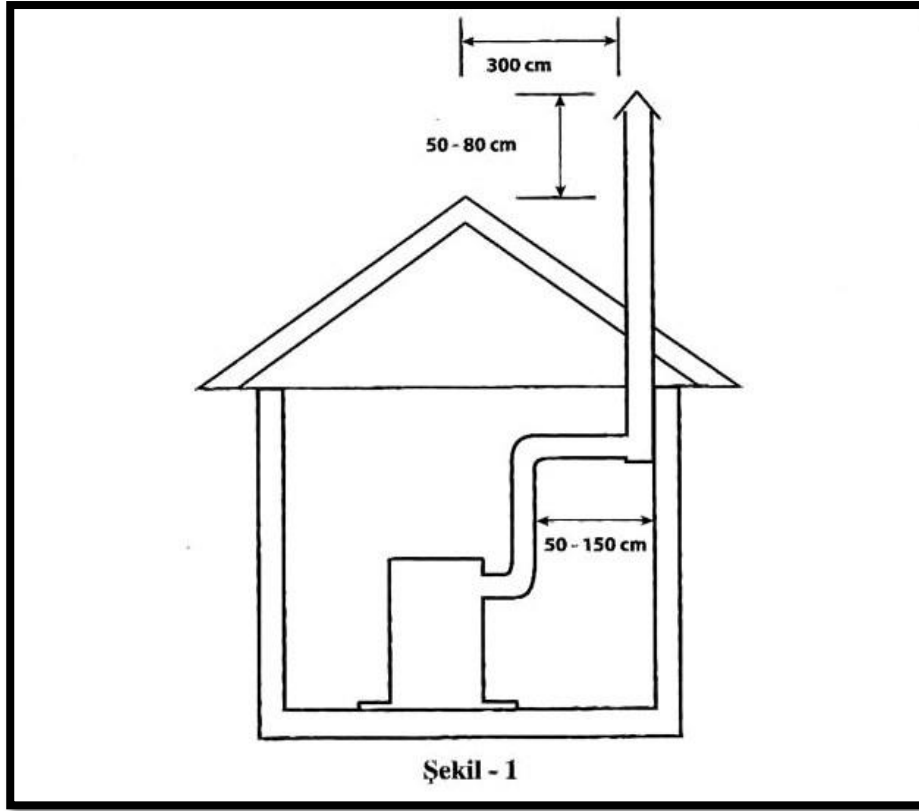
SOBALARDA KÖMÜR KULLANIM KILAVUZU

Sobalarımızda yaktığımız yerli linyit kömürlerimizden en yüksek faydayı sağlayabilmek ve soba zehirlenmelerinden korunabilmek için aşağıdaki hususlara dikkat etmemiz gerekmektedir.

SOBALARIMIZI BAĞLADIĞIMIZ BACALAR NASIL OLMALI?

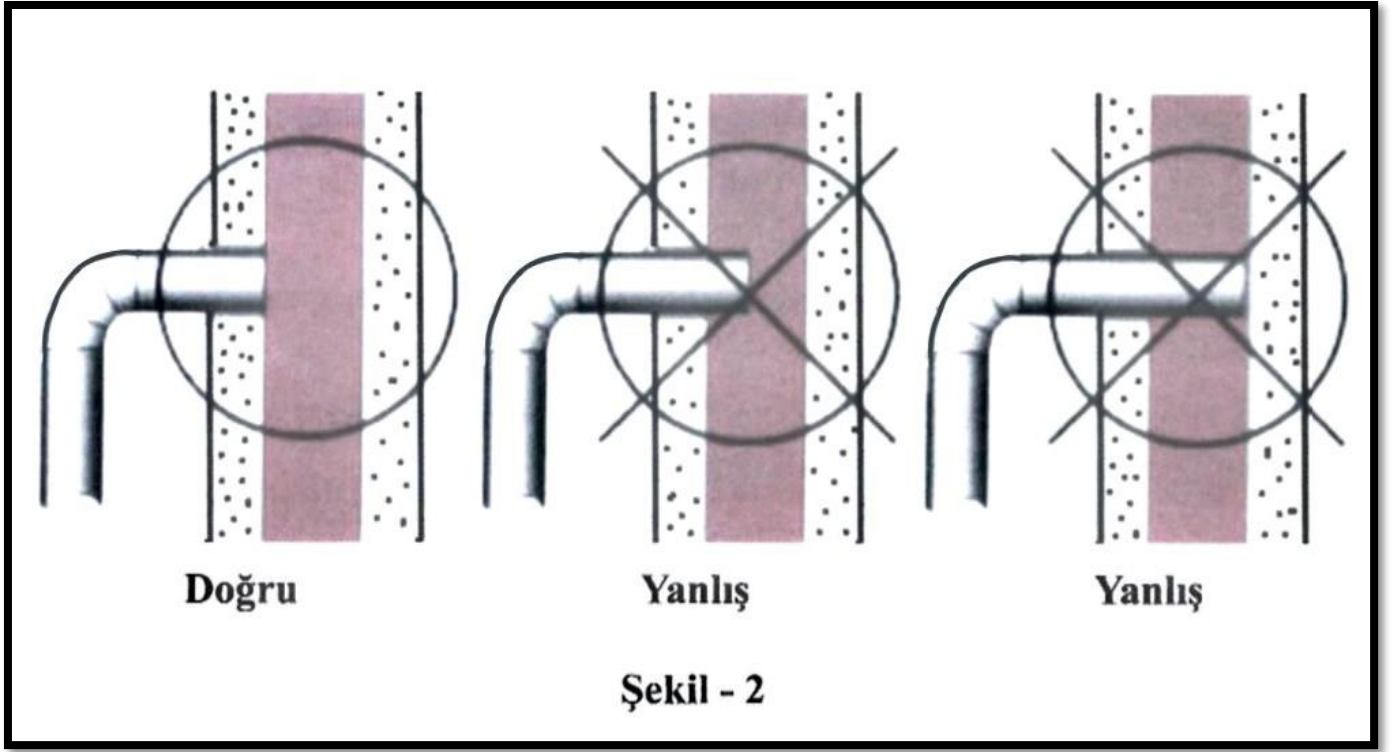
Şekil-1'den de açıkça görüleceği üzere sobamızı bağladığımız bacalar;

- Mümkünse bağımsız olmalı, başka dairelerle ortak kullanılmamalı yani aynı bacaya başka soba ya da şofben gibi cihazlar bağlanmamalı,
- Bina çatısının en yüksek noktasından en az 50-80 cm yukarıda ve 3 metre uzağında olmalı, en yakın binaya en az 6 metre uzaklıkta olmalı,
- Üzeri iyi sıvanmış olmalı, yarık çatlak bulunmamalı; iç yüzeyi ise mümkün olduğunca pürüzsüz olmalı,
- Üzerinde kar-yağmur sularının ve kuşların girişini engellemek için başlık olmalı,
- Yılda en az bir kez temizletilmeli.

SOBA KURULURKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- **Öncelikli olarak baca temizlenmiş olmalıdır.** Bacanın açık olduğu- çekişi, küçük bir ayna ile ve kâğıt parçası yakılarak kontrol edilebilir.
- Soba oda içerisinde bacaya yakın bir yere devrilmeyecek şekilde yerleştirilmelidir.
- **Borular duvara en az 50 cm en fazla 1,5 metre uzaklıkta olmalı ve fazla dirsek ve borudan kaçınılarak (en fazla iki dirsek) bacaya bağlanmalıdır. (Şekil-1)**
- Boru-dirsek ek yerleri ve baca girişi yanmaz alüminyum bantla bantlanarak sızdırmazlık arttırılabilir.
- **Boru ucu baca deliğine fazla sokulup tıkanmamalıdır. (Şekil-2)**
- Sobayla duvar arasına konulacak ısıyı yansıtacak bir levha odanın daha iyi ısınmasını sağlayacaktır.

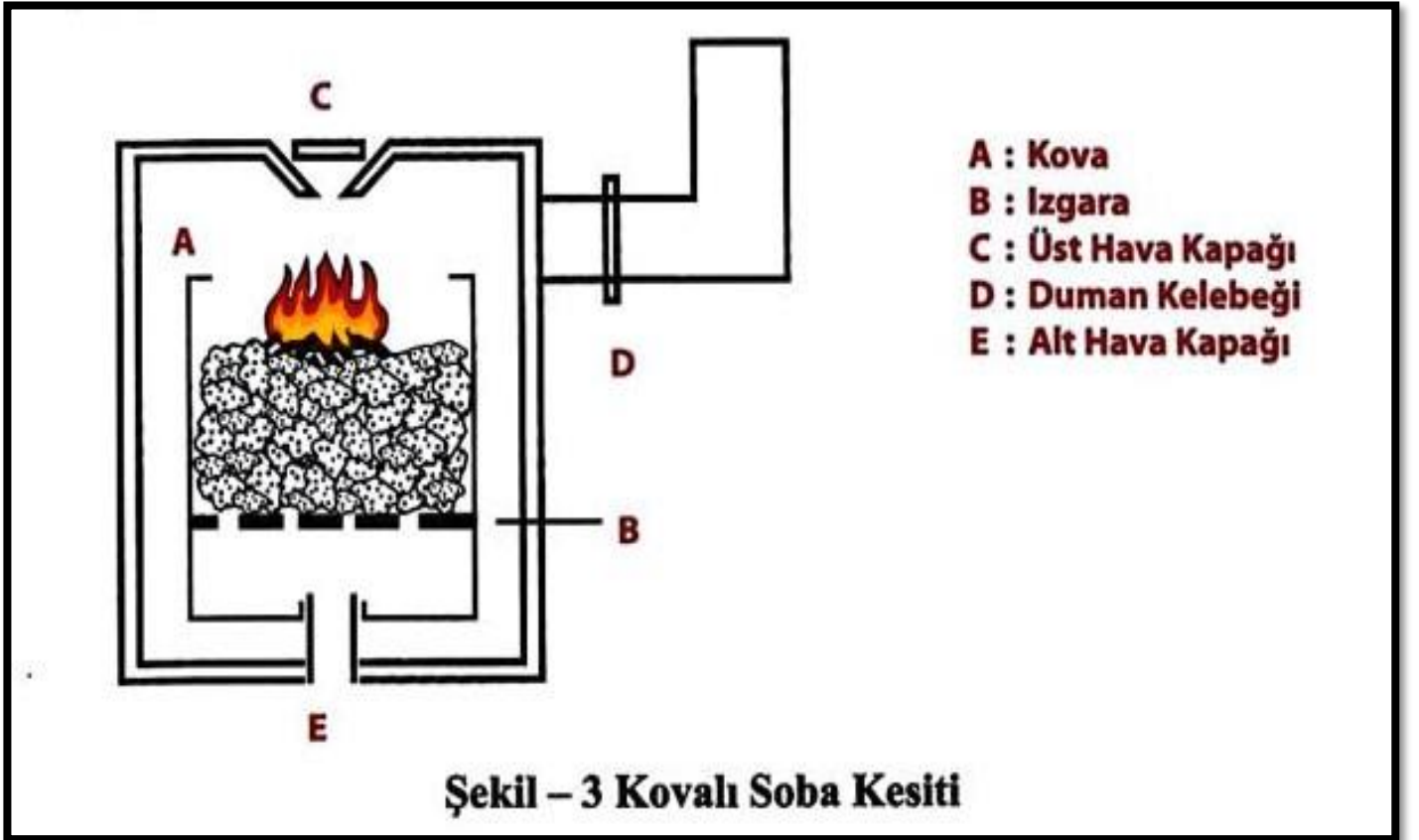

SOBA YAKARKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Sobalarda kömürü yakarken en üst verimi sağlayabilmek için üstten yakma tekniği kullanılmalıdır. Kömür bu şekilde yakıldığında içerisinde bulunan uçucu ve yanıcı gazlar da soba içerisinde yanmakta ve böylelikle daha fazla ısı alınmakta, bacadan atılan gaz ve duman azalmakta ve soba boruları ve bacalar daha geç kurumlanmaktadır. Düzgün uygulanan üstten yakma tekniği karbonmonoksit gazından zehirlenme riskini en aza indirmektedir.

- Kömürü kullanmadan 4-5 gün önce torba ağzını açıp, havalanıp kurummasını sağlayın. Sobada daha verimli yanacaktır.
- Sobanın içerisine 2/3 oranında kömür doldurun.
- Kömürün üzerine tahta parçaları koyarak tutuşturun.
- Kömür tutuşturulurken sobanın alt ve üst hava kapakları açık olmalıdır. (Şekil-3)

- Tutuşmadan sonra üst hava kapağı kapatılıp alt kapaktan hava girişi ayarlanmalıdır.
- Soba yanarken alt hava kapağı ve baca çıkışında bulunan duman kelebeği mutlaka açık olmalıdır.
- Üstten yakılan sobaya sonradan kesinlikle kömür ilave edilmemelidir. Yanma kötüleşeceğinden zehirli karbonmonoksit gazı çıkışı artacaktır.
- Soba söndükten sonra kömür doldurulmalı ya da kovalı sobalarda yeni kova koyulup üstten yakılmalıdır.
- Mümkünse yatarken soba söndürülmeli ya da alt hava girişi ve duman kelebeği açık bırakılmalıdır.
- Tam sönmemiş soba kovaları, karbonmonoksit zehirlenmelerine neden olmaması için evin içinde tutulmamalıdır.

SOBA (ŞOFBEN, KOMBİ, EGZOZ DUMANI vb.) KAYNAKLI KARBONMONOKSİT ZEHİRLENMELERİNDE NE YAPILMALI?

Karbonmonoksit zehirlenmesinin ilk belirtileri; baş ağrısı, halsizlik, nefes darlığı, mide bulantısı ve baş dönmesi şeklindedir. Böyle durumlarda;

- Pencereler ve kapılar hemen açılarak ortam havalandırılırken, zehirlenen kişiler hızla ortamdan uzaklaştırılarak temiz havaya çıkartılmalı.
- Acil yardım servisi 112 aranmalı.
- Gazdan etkilenen şahıslar baygın durumda iseler (sağlık ekipleri gelene kadar ilk yardım yapılmalı) nefes alıp almadıkları kontrol edilmeli, eğer nefes yolları kapalı ise, önce nefes yolunu tıkayan şeyler temizlenmeli, sonra alın ve çeneden tutularak baş geriye itilerek nefes yolu açılmalı.
- Karbonmonoksitten etkilenme az olsa bile hastaneye gidilmelidir.